بیرۆکەی وەرزێرێک بۆ بەهێزکردنی ئاوەدانکردنەوەی دێهاتەکان

□ هێمن بەهمەن \ ڕۆژنامەی ئەو بەرەی ئاشتی

وەرزێر ئەمین ئەحمەد لە گوندی بەرزەکانی ناوچەی هەورامان، ساڵانێکی زۆر بیری لەوە کردبووەوە کە چۆن دەتوانێت ژیانی گوندەکەی خۆی و گوندەکانی دەوروبەری باشتر بکات. ئەو دەیبینی کە زۆربەی گەنجەکان ناچار دەبن شار بەجێبهێڵن چونکە هیچ دەرفەتێکی کار لە دێهاتەکەیان نییە، زەوییەکانیش بەهۆی نەبوونی ئاو و ڕێگای باشەوە بێبەرهەم دەبن. ئەمین لە ساڵی ٢٠١٩ەوە دەستی بە پڕۆژەیەک کرد کە ناوی نا «باخی ئاشتی»، بەڵام تەنها خۆی نەیدەزانی چۆن بیگەیەنێتە ئەنجام.

سەرەتا هیچ کەس باوەڕی پێی نەکرد. زۆربەی دانیشتوانی گوند پێیان وابوو تەمەنێکی زۆر لە باخداری کردووە و ئێستا کاتی ئەوە نییە شتی نوێ تاقی بکاتەوە. بەڵام ئەمین بڕیاری دا بە خۆی دەست پێ بکات. لە ساڵی یەکەمدا تەنها ٤٠ دار سێو و هەندێک هەنار و گوێز چاند، هەموویشی بە دەست خۆی و بە کەڵکی ئاوی باران ئاودێری کرد. ئەو شەوانە زۆر جار لە ژوورەکەی خۆیدا دادەنیشت و بیری لە چۆنیەتی دروستکردنی ئەو ئاوڕێژانە دەکردەوە کە دواتر بووە هۆی سەرسوڕمانی هەموو گوندەکە.

ساڵی دووەم ئاوڕێژەکان درێژتر بوون و ژمارەی دارەکان گەیشتە ٩٠. ئەمین هەروەها دەستی بە دروستکردنی پەرژینێکی زیندوو کرد بۆ پاراستنی باخەکە لە ئاژەڵ و بای توند. ئەو بۆ ئەم کارە تۆوی دارە بەرۆکی هەڵگرت و لە لێوارەکانی باخەکەی چاند. ئەم پەرژینە نەک تەنها ڕێگری لە ئاژەڵ دەکات، بەڵکو ژینگەیەکی باش بۆ باڵندە و مێرووی سوودبەخش دروست دەکات کە یارمەتی بەرهەمهێنانیش دەدەن. ئەمین ئێستا بیر لە دروستکردنی ئاوگیرێکی بچووک دەکاتەوە بۆ ئەوەی لە وەرزی وشکدا یارمەتی درەختەکان بدات.

کاتێک باخەکە گەیشتە تەمەنی پێنج ساڵ، ئەمین دەستی کرد بە فرۆشتنی بەرهەمەکەی. سەرەتا بە کۆمەڵە و بە ئۆتۆمبێلێکی بچووک، دواتر بە سندووقی تایبەت. ئێستا ساڵانە نزیکەی ٢٥ تۆن سێو و هەنار و گوێز لە باخەکەوە دێتە دەرەوە. ئەو پارەیەی لێی وەردەگرێت نەک تەنها ژیانی خۆی و خێزانەکەی ڕاپەڕاندووە، بەڵکو توانیویەتی چەند کرێکارێکی گەنجی گوندەکەش بگرێت بۆ کاتی چنین و بەرهەمهێنان.

ئەمین ئێستا خەونی گەورەتری هەیە. ئەو دەیەوێت کۆمەڵەیەکی بەرهەمهێنانی بچووک دروست بکات لە گوندەکەدا، تا ئەو گەنجانەی ناچار بوون بۆ کار بچنە شار، بتوانن لێرە بمێننەوە و هاوکاری یەکتر بکەن. ئەو پێیوایە ئەگەر هەر ساڵێک تەنها ١٠ خێزان بیر لە باخداری بکەنەوە، ماوەی پێنج ساڵ دێهاتەکە بە تەواوی دەگۆڕێت. ئەو هەروەها پلانی هەیە ئاوڕێژەکان بگەیەنێتە ٢ هێکتار زەوی تر و ژمارەی دارەکان بگەیەنێتە ٢٠٠ دار.

ئەمین ئەحمەد دەڵێت: «ئەم زەوییە هەمیشە خێر و بێری بۆ خاوەنەکەی هەبووە، تەنها پێویستی بە کەسێک هەیە گوێی لێ بگرێت و بە شێوەیەکی زانستی مامەڵەی لەگەڵ بکات. من هیچ شتێکی سەیر و سەمەرەم نەکردووە، تەنها گوێم لە زەوییەکە گرتووە و ئەویش پاداشتی دامەوە.» ئەو ئێستا ئامۆژگاری ئەو گەنجانە دەکات کە بیر لە گەڕانەوە بۆ گوند دەکەنەوە، بەڵام پێیان دەڵێت پێش هەر شتێک پلان دابنێن و بە خۆشی دەست پێ بکەن.

هەڵمەتی ئاوەدانکردنەوەی ٣٧ دێهات لە ناوچەی بەرزەبان دەستی پێکرد

هەڵمەتێکی فراوانی ئاوەدانکردنەوەی ٣٧ دێهات لە ناوچەی بەرزەبان دەستی پێکرد. ئەم هەڵمەتە لەلایەن ئەنجومەنی ناوچەی بەرزەبان و بە هاوکاری چەند ڕێکخراوێکی خێرخوازی ناوخۆیی و دەرەکییەوە ڕێکخراوە. ئامانجی سەرەکی هەڵمەتەکە ئەوەیە ئەو دێهاتانەی ماوەی زیاتر لە ١٥ ساڵە ڕووبەڕووی وشکەساڵی و کەمئاوی بوونەتەوە، بگەڕێنرێنەوە سەر ژیانێکی ئاسایی و ئاوەدان.

بەپێی ئەو زانیارییانەی لە کۆبوونەوەی ڕۆژنامەوانیدا ئاشکرا کران، ٣٧ دێهاتەکە پێکهاتوون لە نزیکەی ٤ هەزار و ٢٠٠ خێزان. زۆربەی ئەو خێزانانە ساڵانێکی زۆر ناچار بوون ئاو بە ئۆتۆمبێلی بچووک بگەیەنرێتە ماڵەکانیان، کە ئەمەش بووەتە هۆی زیادبوونی کرێی ژیان و زیادبوونی قەرزی تاکەکەسی. هەڵمەتەکە بڕیارە ماوەی ٢٤ مانگ بخایەنێت و کۆی گشتی پڕۆژەکانی نزیکەی ٩ ملیار دینار خەمڵێنراوە.

بەڕێوەبەری گشتی ئاوەدانکردنەوەی بەرزەبان، ئەندازیار هێرۆ کامەران، لە کۆبوونەوەکەدا ڕایگەیاند کە پڕۆژەکان بە سێ قۆناغ جێبەجێ دەکرێن. قۆناغی یەکەم تایبەتە بە ٩ دێهاتی نزیک لە سەرچاوەی ئاو، کە تێیدا ٢٣ کیلۆمەتر بۆری و ٤ بنکەی ئاوگیری نوێ دادەنرێن. ئەو وتی: «ئێمە نامانەوێت تەنها ئاو بگەیەنینە ماڵەکان، بەڵکو دەمانەوێت سیستەمێک دروست بکەین کە ١٥ ساڵی تر بەردەوام بێت بەبێ ئەوەی پێویست بە چاکسازی گەورە بکات.»

لە ڕووی دارایی یەوە، بەشێکی زۆری تێچووی هەڵمەتەکە لەلایەن ڕێکخراوێکی خێرخوازی ناوچەییەوە دابین کراوە، کە ناوی نەهێنرا. بەڕێوەبەری گشتی ئاوەدانکردنەوە ڕوونی کردەوە کە ئەو ڕێکخراوە ٦٠ ملیۆن دۆلار بۆ پڕۆژەکە تەرخان کردووە و بەشێکی دیکەی تێچووەکە لە ڕێگەی قەرزێکی نزمەوە دابین دەکرێت. هەروەها ئاماژەی بەوە کرد کە ئەنجومەنی ناوچەکە ٢٠ ئەندازیار و ٤٠ تەکنیکاری ناوخۆیی بۆ ئەم پڕۆژەیە ڕاهێناوە.

بەڵام هەڵمەتەکە هەموو لایەنێکی ڕازی نەکردووە. چەند ئەندامێکی ئەنجومەنی ناوچەکە ڕەخنەیان لە شێوازی دابەشکردنی پڕۆژەکان گرت و وتیان کە هەندێک دێهاتی گەورە پێش دێهاتی بچووک کەوتوون. ئەندازیار هێرۆ کامەران وەڵامی دایەوە و وتی: «ئێمە پێشەنگی ئەو دێهاتانە دەکەین کە زیاتر لە ٢٠٠ خێزانیان تێدایە، چونکە ئەوە بەرفراوانترین کێشەیە. بەڵام هیچ دێهاتێک لە پڕۆژەکە بێبەش نابێت.»

هاوکات لەگەڵ ڕاگەیاندنی هەڵمەتەکە، ئەنجومەنی ناوچەکە ڕایگەیاند کە ژمارەیەکی تایبەت بۆ وەرگرتنی گلەیی و پێشنیار دادەنێت. هەروەها بڕیارە کۆمیتەیەکی چاودێری سەربەخۆ پێکبهێنرێت بۆ ئەوەی بەردەوام ڕاپۆرت بە ئەنجومەنی ناوچەکە بدات دەربارەی ئەوەی ئایا پڕۆژەکان بەپێی کاتەکانیان جێبەجێ دەکرێن یان نا.

ڕێکخراوی ژنانی ئاشتی ٢٠ ژنی بێوەژن لە ناوچەی کانیسپی ڕاهێنا

ڕێکخراوی ژنانی ئاشتی لە ناوچەی کانیسپی ڕاهێنانێکی ٤٥ ڕۆژەی بۆ ٢٠ ژنی بێوەژن ڕێکخست. ئامانج لە ڕاهێنانەکە ئەوە بوو ژنانی بێ سەرپەرشتی بتوانن ببنە خاوەن پیشە و بە شێوەیەکی سەربەخۆ ژیانی خۆیان و منداڵەکانیان دابین بکەن. ڕاهێنانەکە لە ٣ بواری جیاواز بوو: چنینی فەرش، دەرزیلکاری و دروستکردنی شیرینی. هەر ژنێک ماوەی ٤٥ ڕۆژ بە بەردەوامی لە ناوەندی ڕاهێنانەکەی ڕێکخراوەکە ئامادەبوو.

ڕێکخراوی ژنانی ئاشتی ساڵانە چەند ڕاهێنانێکی لەم جۆرە ڕێکدەخات، بەڵام ئەمجارە ژمارەی ئەو ژنانەی کە ناوی نووسی زۆر زیاتر بوو لە ژمارەی ئەو شوێنانەی کە بەردەست بوون. بۆیە ڕێکخراوەکە ناچار بوو لە ڕێگەی قورعەوە ٢٠ کەس هەڵبژێرێت. ئەو ژنانەی کە ناویان نەهات، بەڵێنیان پێدرا کە لە ڕاهێنانی داهاتوودا یەکەم کەس بن.

ئەو ژنانەی کە ڕاهێنانەکەیان تەواو کرد، هەر یەکە بڕی ٢٥٠ هەزار دینار وەرگرت بۆ کڕینی پێداویستی کار. ئەو پارەیە لەلایەن چەند خێرخوازێکی ناوچەکەوە دابین کرابوو. ڕێکخراوەکە هەروەها بڕیاری داوە بە ماوەی ٦ مانگ سەردانی ئەو ژنانە بکات و یارمەتیان بدات بۆ ئەوەی بازاڕێک بۆ بەرهەمەکانیان بدۆزنەوە.

ڕاپۆرتێک: ٤٠ هێکتار لە باخەکانی ناوچەکە بەهۆی وشکەساڵییەوە وشک بوون

ڕاپۆرتێکی نوێی ئەنجومەنی ئاوەدانکردنەوەی ناوچەکە ئاماژە بەوە دەکات کە ٤٠ هێکتار لە باخەکانی ناوچەکە بەهۆی وشکەساڵییەوە وشک بوون. ئەم ڕاپۆرتە ئەنجامی لێکۆڵینەوەیەکی ٦ مانگەیە کە تیایدا ٢٣٠ باخ لە ٩ گوند شیکاری بۆ کراوە. ڕاپۆرتەکە دەڵێت زۆربەی ئەو دارانەی کە وشک بوون، دارە بەرۆکی و گوێزن کە تەمەنیان لە نێوان ١٥ بۆ ٢٥ ساڵ بووە.

بەڕێوەبەری گشتی ئاوەدانکردنەوەی ناوچەکە، ئەندازیار هێرۆ کامەران، لە کۆبوونەوەیەکی ڕۆژنامەوانیدا ڕایگەیاند کە ئەنجامەکان ئەوە دەسەلمێنن کە ئاستی ئاوی ژێرزەمینی لە ساڵانی ڕابردوودا بە شێوەیەکی بەرچاو دابەزیوە. ئەو وتی: «ئێمە ئەو دارانەی کە ڕەگیان قووڵە و پێویستیان بە ئاوی زۆر هەیە، لە دەستدانیان زیاتر هەستیارن. ئەگەر ئەم ڕەوشە بەردەوام بێت، ئەوا ساڵانە ڕووبەرێکی زیاتر لە باخەکان وشک دەبن.»

ڕاپۆرتەکە ئاماژە بەوە دەکات کە ٦٠ ئۆتۆمبێلی بچووک و ٢ ئۆتۆمبێلی گەورە بۆ ئەم مەبەستە بەکارهێنراون. هەروەها ئاماژە بەوە دەکات کە ٢٠ ئۆتۆمبێلی بچووک و ١ ئۆتۆمبێلی گەورە بۆ ئەم مەبەستە بەکارهێنراون. هەروەها ئاماژە بەوە دەکات کە ٢٠ ئۆتۆمبێلی بچووک و ١ ئۆتۆمبێلی گەورە بۆ ئەم مەبەستە بەکارهێنراون.

ئەندازیار هێرۆ کامەران ڕایگەیاند کە ئەنجومەنی ئاوەدانکردنەوەی ناوچەکە پێشنیاری کردووە کە ٧٥٠ پەنجەرە لە سەرچاوەی ئاوەکە دابمەزرێنرێت. هەروەها ئاماژەی بەوە کرد کە ئەنجومەنی ئاوەدانکردنەوەی ناوچەکە پێشنیاری کردووە کە ٢ ئۆتۆمبێلی گەورە بۆ ئەم مەبەستە بەکارهێنراون. هەروەها ئاماژەی بەوە کرد کە ئەنجومەنی ئاوەدانکردنەوەی ناوچەکە پێشنیاری کردووە کە ٧٥٠ پەنجەرە لە سەرچاوەی ئاوەکە دابمەزرێنرێت